

KATHERINE MAUSFIELD

GOSPODIČNA BRILL

NEDELJSKO BRANJE

Cepav je bilo zelo lepo vreme — nebo je bilo posuto z velikimi, zlatimi lisami svetlobe, kot da se je belo vino razlilo nad Jardins Publiques — se je gospodična Brill odločila, da vzame krzen ovratnik. Zrak je bil popolnoma miren, toda če je človek odprl usta, je čutil lahen hlad, podoben hladu kozarca vode z ledom preden ga spiješ, tu pa tam pa je priletel list — od nikoder, z neba. Gospodična Brill dvigne roko in se dotakne krzna. Ljuba mala živalica! Bilo je tako prijetno zopet jo občutiti. Vzela jo je to popoldne iz skatle, otrepla z nje prah proti moli, jo dobro skratila in ji z drgnjenjem zopet vrnila življenje in majhne, močne črke. »Kaj se je dogajalo z mano?«, uprašujejo očeta. Očeta. Oh, kako jih je bilo prijetno videti, kako jo uporno opazujejo!... Nos pa, iz neke črne snovi, sploh ni bil trd. Gotovo je ob kaj udaril. Nič zato — malce ga bo namazala s črnim pečatnim voskom, ko bo to potrebno — ko bo nujno potrebno. »Mali ničvedneži! Ona res tako čuti do njega, Mali ničvedneži!« ki si grize rep tik ob njenem ušesu. Toliko, da si ga ni položila na kolena in ga poječkala. Občutek ima, kot da jo je nekaj zasrbelo po rokah in dlaneh, toda misli si, da je to od hoje. Pri dihanju pa se ji je zdelo kot, da se ji nekaj medlega in tožnega — neke modrega tožnega — giblje v prsih.

Tisto popoldne je bilo znanost ljudi, precej več kot prej. Gospodična Brill se je ji zdelo voljo glasba in v bolj vesela. To je bilo zaradi tega, ker se je pričela sezona. Kajti cepav je igrala godba vsako nedeljo v letu, ni bila glasba nikoli tako lepa, ko ni bilo sezone. Bila je podobna človeku, ki igra za svojo družino. Niso se menili za to, kako igrajo, če ni bilo tuje. Kaj ni dirigent v novi orkestri? Cisto gotovo je nov. Udari z nogo in zamahne z roko, kot petelin, ki se pripravlja, da bo zakikirikal in igral, ki se sedeli v okroglem zelenem paviljonu, napihajo lica in prično bujiti v note. Nato odigrajo kratko, nežno skladbo — zelo lepo! — prava majhna verziga bleščic se kaplje. Gotovo jo bodo ponovili. In res: dvigne glavo in se nasmeje.

Sama dva človeka sta skupaj z njo sedela na njenem ekskluzivnem prostoru: lep stavec v baržanastem plašču, ki je sklenil roke na veliko izrezano palico in zajetna starka s pletenjem v naročju. Nista se pogovarjala. To je bilo razočaranje, kajti gospodična Brill je vedno željno pričakovala razgovora. Domislila si, da je postala že pravi izvedenec v poslušanju, pri čemer se je vedno delala, kot da ne posluša, močnej v prodiranju v življenje drugih ljudi, za tistih nekaj minut, ko se oni pogovarjajo.

Izpod čela pogleda na stari par. Morda bosta kmalu odšla. Tudi zadnjo nedeljo ni bilo tako zanimivo kot po navadi. Neki Anglež in njegova žena, on je imel strašno panama klobuk, ona pa visoke čevlje z gumbi. Ves čas je klepetala o tem, kako da bi morala nositi nankin; o, da jih je treba nositi, na drugi strani pa jih spet ni dobro nositi, gotovo jih razbiješ, nikdar ne trajajo dolgo. On pa je bil tako potrpečljiv. Predlagal je vse mogoče — zlate robove, ki se zapno za ušesa. Ne, z ničemer se ni mogla zadovoljiti. »Vedno mi bo do drsela z nosa!« Gospodična Brill bi jo najraje pretepla.

Starca sta sedela po klopi, mirna kot kipa. Nič zato, še vedno je tu dovolj ljudi, da si jih ogleda. Sem in tja so se med čutilnimi gledalci sprehajali pari in gručice, postavili da se pogovarjajo in pozdravljajo, da kupijo od starega berača šop cvetja. Med njimi so tekle otroci, se tonili in smejali dečki z velikimi, belimi zvilenimi pentljami pod brado in deklice, majhne francoske lutke, oblečene v barvan in čipke. Včasih se je znašel tu kak otroček nesigurnih nog, ki je zbežal izpod drevesa, se ustavil in se zagledal in naglo ter nespretno padel, medtem ko mu je njegova mati na visokih petah, kot kaka mlada kokoš, pritekala karajoč ga, na pomoč. Drugi ljudje so sedeli po klopih in zelenih stolicah, toda to so bili skoraj vsako nedeljo isti in — gospodična Brill je to popotnik zapazila — skoraj vsi so bili malce smešni. Bili so čudno tihi, skoraj vsi stari in po tem kako so gledali, se je zdelo, kot da so pravkar prišli iz majhnih mračnih sob, morda celo iz — omari!

Izza paviljona so se videla vitka debla z uvelimi rumenimi listmi, skoznje pa obris morja in zgoraj modro nebo z zlatimi prameni okrašenimi oblaki. Tam — tam — tam trata — tam! trata — tam! tam — trata — tam — tam — tam! je igrala godba.

Mimo sta šli dve dekleti in srečali dva mlada vojaka; zasmejali so se, se priklonili pod pazduho in šli dalje. Nato gresta dostojanstveno mimo dve kmetici, podobni dvema samozavestnim lepima oslom, dimastim barve. Z ene strani hiti redovnica. Pojavi se neka krasna ženska, ki ji pada soplek zvončnic na tla. Dekle stega za njo, da bi jih pobral. Ona jih vzame in vrže stran, kot da so strupene. Moja bog! Gospodična Brill sama ni vedela, ali naj to občuduje, ali ne!

In tedaj se snideta prav pred njo neka ženska s pokrivalom in moški v svem. On je bil zadržan in dostojanstven, ona pa je nosila hermelinje pokrivalo, ki ga je kupila, ko je šla imela svetle lase. Sedaj je bilo vse na njej, lasje, obraz, celo oči, iste barve kot oguljen hermelin, medtem ko je bila njena roka v očistični rokavici, ki jo je dvignila, da si namaze ustnice, podobna majhni rumenkasti šapi. Oh, ona ga je tako vesela — navdušena! Šel prav milnila si je nekako, da bi se lahko danes popoldne sresta. Nato mu pripoveduje, kje je vse bilo — povsod, tukaj tam, na morju. Dan je očarljiv — mar ne? Ampak, kaj ne bi morda on?... Toda on treni z glavo, si prižge cigareto, počasi ji puhnje velik oblak dima v obraz in, medtem ko je ona še vedno govorila in se smejala, vrže vizgalec stran in gre naprej. Hermelinje pokrivalo ostane samo; gospodična Brill se še nikoli ni bolj od srca smejala. Toda zdela se ji, da celo glasba ve, kaj ona občuti in zato je čedalje tišja in nežnejša, potem pa nenadoma udari: »Suroveži! Suroveži!« Kaj neki bo storila? Kaj se bo zdaj zgodilo! Toda, medtem ko je gospodična Brill razmišljala, se hermelinje pokrivalo zasuče, dvigne roko, kot da je tam čez videla drugega, primernejšega, in odcepsti. Glasba pa se zopet spremeni, postane hitrejša, vesela kot le kava, in stari par na prostoru gospodične Brill ustane in odkoraka. Nato se pojavi neki smešen stavec z dolgimi zlatimi, sepaajoč v taktu glasbe in toliko, da ga niso štiri dekleta, ki so šla skupaj, podrla na tla.

Oh, kako je to čudovito! Kako uživa gospodična Brill! Kako rada sedi tu in vse to opazuje. To je podobno gledališki igri. Popolnoma. Kdo ne veruje, da je nebo v ozadju naslikano? Ampak gospodična Brill šele tedaj odkrije, kaj je vzrok, da je vse to tako vznemirljivo, ko je sručen pripadatelj majhen siv pes in potem zopet polagoma ccaclpjal, kot gledališki pes, ki so mu dali opojno pijačo. Vsi so na odru. Niso samo gledalci, ampak igrajo. Celo ona ima svojo vlogo in pride vsake nedelje. Vedno mi nekoč zapelje, če nje ni bilo; saj je končno tudi ona del predstave. Čudno, da prej ni tako mislila o tem! Vendar

opazuje. To je podobno gledališki igri. Popolnoma. Kdo ne veruje, da je nebo v ozadju naslikano? Ampak gospodična Brill šele tedaj odkrije, kaj je vzrok, da je vse to tako vznemirljivo, ko je sručen pripadatelj majhen siv pes in potem zopet polagoma ccaclpjal, kot gledališki pes, ki so mu dali opojno pijačo. Vsi so na odru. Niso samo gledalci, ampak igrajo. Celo ona ima svojo vlogo in pride vsake nedelje. Vedno mi nekoč zapelje, če nje ni bilo; saj je končno tudi ona del predstave. Čudno, da prej ni tako mislila o tem! Vendar

(Nadaljevanje na 5. strani)

O možnosti študija na italijanskih univerzah

Dvajset tisoč zdravnikov išče kruha - Šola je samo iluzija za boljše življenje - Četr milijona študentov - Južna Italija zapostavljena

Priobteni članek ponatiskujemo iz glasila slovenske mladine, ki izhaja v Ljubljani. Članek je namreč izredno zanimiv in aktualen; se posebno pri nas, istočasno pozivamo tudi naše visokosolce, da spregovorijo o številnih perečih vprašanjih mladine, ki obiskuje visje šole.

Zanimivo je bilo srečanje z italijanskimi študenti v enem nemških delovnih taborniških po vseh teh dogodkih med našo državo in Italijo. S svojim iskrenim nastopom, s katerim smo dali razumeti, da odločno razlikujemo vladno politiko od naroda, smo kmalu pridobili tudi simpatije boječih Italijanov in tako smo izvedeli malo več o pogojih in možnostih študija na italijanskih univerzah in visokih šolah. Slika je bila mnogo manj rožnata, kakor smo si jo mi predstavljali in to kljub temu, da v Italiji menda le malo ljudi lahko in lepo živi.

Ze takoj v začetku razgovora so se med seboj spili študenti iz severne in južne Italije, ker severni niso hoteli priznati, da so univerze na jugu zapostavljene in da imajo sinovi Italijanov z juma države manjše možnosti za študij kakor severni. Sami pri sebi smo iz razgovora sklepali, da se južni upravičeno pritožujejo.

Na italijanskih univerzah in visokih šolah je danes skoraj četr milijona študentov in mnogi študirajo menda samo zaradi tega, da bi odlo-

povedal, da bomo plačevali za vpis na univerzo po sedem ali celo štirideset tisoč dinarjev za vsak semester. Univerze bi bile kmalu bolj slabo zasedene. No v Italiji je drugače, tam je še mnogo privatnih podjetnikov in njihovih sinov študirajo, ker je to nujno in moderno. Samo potem se ne smete čuditi, ako slišite, da je dvajset tisoč zdravnikov brez kruha in se jim vsako leto pridruži še po dva tisoč novih.

Italijanski študenti pravzaprav študirajo brez prave perspektive, ker imajo je zelo malo upanja, da bodo po uspešno opravljeni diplomirali službo. Eden od črnih prijateljev z Zlate obale, ki smo ga spoznali ob isti priliki kakor italijanske študente, je dobro pripomnil, da mora dejstvo, ko cela mlada generacija nekega naroda nima nobene perspektive glede kruha in obstoja, nujno vplivati tudi na duševno silo tega naroda na njegovo iniciativno in samozvestno, in poudaril je, da je v njegovi državi vse drugače. Mi smo se mu lahko veselili pridružit.

Veliki stroški za knjige, ki jih morajo imeti, ako hočeš naštimati snov, potrebno za izpit in drago življenje po mestih, vse to tišči mnogo študentov v veliko bedo. Razširjena tuberkuloza in spolne

bolezni med študenti so že nekajkrat sprožile resne razprave v javnosti, toda tega vprašanja ni mogoče rešiti ločeno od ostalih težjih socialnih vprašanj moderne Italije. Mnoga dekleta zaidajo na stran-pota in se izgubijo v podzemlju velikih mest ali končajo izrabljene po sistemu Vilme Montesi. Medtem ko danes srečujete po vsej Evropi nemške študente, ki oznanjajo misel evropske integracije — ker je ta za nemško politiko po vseh grozotah zadnje vojne za Nemce najboljše in najprimernejše — srečate po Evropi zelo malo Italijanskih študentov. Poletne mesece porabijo, da si zaslužijo kruh kot turistični vodniki in pri tem delajo hudo konkurenco svojim tovarišem, ki so se profesorji in se preživljajo na enak način, ker ne dobijo zaposlitve in delajo poleti kot tolmači, vodniki, blagajniki in portirji velikih hotelov na italijanski rivieri.

Na kongresu italijanskih študentov, ko so dokazovali, kako slabo živijo italijanski študenti, so naveli med podatki, ki jih ima vsak študent tudi znesek 1000 lir za javno hišo. Čudno in žalostno obnemem.

Se nad tem vsem v Italiji nič ne zamislijo? Ljubljanski otroci so dobili svojo čitalnico. Poleg prostora pionirskih knjižnic na Trgu revolucije so pred dnevi svečano otvorili tudi pionirsko čitalnico. Lepo opremljeni prostori, ki so na razpolago mladim bralcem vsak dan po tri ure dopoldne in tri popoldne, so že sedaj vedno polni. Pionirska knjižnica je samo letos do 1. septembra izposodila le nekaj manj kot 20.000 knjig. To nam pravi, da bodo ti prostori vedno polni, saj je v njih prostora za približno 60 otrok.

Predstavniki socialistične mladine azijskih dežel na obisku v Jugoslaviji

Dne 15. septembra so prispele v Jugoslavijo kot gostje LM Jugoslavije predstavniki socialistične mladine azijskih dežel. V tej skupini sta tudi dva predstavnika indijske socialistične mladine ter po en predstavnik socialistične mladine Burme, Japonske in Izraela.

Orel ne more odnesti otroka

Skupina švicarskih alpinistov je začela iskati orlovsko gnezdo v višini 3250 m. Alpinisti hočejo ugotoviti, ali so orli res odnesli nekaj otrok, ki so brez sledu izginili. Tako je leta 1929 izginil neki triletni, leta 1936 šestletni, leta 1947 pa štiriletni deček. Strokovnjaki menijo, da lahko črni orol dvigne največ 100 do 110 odst. svoje teže, torej 6 do 8 kg. Orel torej ne bi mogel dvigniti nad 10 kg težkega dečka. V orlovskih gnezdih, ki so jih preiskali lani so našli kosti zajcev, srn, gamsov in jagnjet, nikjer pa ni bilo sledov človeških okostnjakov ali obelk. Nobenega dokaza, da orol še ni, da bi lahko orol ugrabil otroka.

NOVO NEUPRAVIČENO BREME

POVIŠANE PRISTOJBINE na tržaških šolah

Kljub olajšavam bo povišanje pristojbin močno prizadelo večino staršev šolskih otrok predvsem iz vrst delavstva, uradništva, obrtnikov itd. - To občutno povečanje pristojbin še ni dokončno

Z novim šolskim letom so šolske pristojbine na višjih srednjih šolah v Trstu znatno povišale. Nove šolnine se gibljejo od 2500 do 4500 lir. Vpisnina, ki jo vplača učenec ob prvem vpisu, znaša na vseh višjih srednjih šolah 1000 lir. Poleg vpisnine in šolnine pa morajo dijaki seveda plačevati pristojbine za pripravo k zrelotnim, usposobljenostnim, sprejemnim in diplomskim izpitom, ki znašajo prav tako od 2000 do 4000 lir. Šolskih pristojbin so popol-

noma oproščeni samo učenci revnih staršev, če izdelajo s povprečno oceno 8, na pol oproščeni pa so, če izdelajo s povprečno oceno 7. Plačevanja pristojbin so oproščene tudi vojne sirote, otroci vojnih invalidov in otroci v družinah, ki imajo več kot sedem otrok. Polovične pristojbine so oproščeni dijaki, kjer je v družini pet otrok. Repetenti zgbijo pravico do oprostitve. Kljub tem olajšavam pa bo povišanje pristojbin močno prizadelo večino staršev šol-

skih otrok, predvsem iz vrst uradništva, malih obrtnikov in drugih. Polem črevni starši je namreč zelo omejen in vezan na tovrstno spricvalno, med resnično revno pa moremo v sedanjem težkem gnotnem položaju šteti zelo širok krog ljudi. Zamislimo si samo malega ali srednjega uradnika, obrtnika ali človeka s podobnim poklicem, s tremi do štirimi šolskimi otroki, za katere mora za vsakega posebej plačati 2500 do 45000 lir samo šolnine poleg drugih, zgoraj omenjenih taks, da ne štejemo pri tem niti vseh drugih stroškov za nakup knjig in ostalih šolskih potrebščin. To je vsekakor veliko breme za starše in neupravičen izdelek, saj so šole v večini državne, ljudje pa je itak plačujejo državi tudi davke za vzdrževanje šol.

In kot vse kaže, to občutno povišanje šolskih pristojbin niti ni dokončno. Izdelali so namreč tudi že tabele B, C in D za šolske pristojbine za leta 1955-56, 1956-57 in za naslednja leta. Te tabele pomenijo nova povišanja, ki bi verjetno morala veljati že sedaj, pa so jih iz »epiholoških razlogov« spreminili v postopna.

Direktor Mladinskega inštituta v Ljubljani

V Jugoslaviji je gost Ljudske mladine Pierre Moser, direktor Mladinskega inštituta UNESCO v Gantingu pri Münchenu. V Ljubljani je bil en dan in si ogledal nekatere kulturne in mladinske ustanove. Obiskal je šolski muzej, razgovarjal se je s predstavnik Mladinske knjige, Zveze študentov, ogledal si je študentsko naselje, nadalje indistrijsko Solo Litostroja, vzgajališče v Smledniku in nekaj ljubljanskih znamenitosti. Vse, kar si je gost ogledal, je napravilo nanj najlepši vtis. Najbolj ga je očarala Reka, Sinj, Elitvice in Zagreb v Beograd.

Ljubljanski otroci so dobili svojo čitalnico. Poleg prostora pionirskih knjižnic na Trgu revolucije so pred dnevi svečano otvorili tudi pionirsko čitalnico. Lepo opremljeni prostori, ki so na razpolago mladim bralcem vsak dan po tri ure dopoldne in tri popoldne, so že sedaj vedno polni. Pionirska knjižnica je samo letos do 1. septembra izposodila le nekaj manj kot 20.000 knjig. To nam pravi, da bodo ti prostori vedno polni, saj je v njih prostora za približno 60 otrok.

IMPEXPORT

TRST, UL. C. BATTISTI 23-L
Tel. 44-208. Teleg. IMPEXPORT-TRISTE

UVAŽA:

Vsakovrstni les,
drva za kurjavo,
gradbeni material

IZVAŽA:

tekstil, kolonial,
no blago in raz,
novrstne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE
ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

La Clessidra
Prodaja ur in pribora na obali
Trst - Ul. Battisti, 14 - Tel. 352
ZASTOPSTVO UR: «Langer» «Langer» «Langer»
«Moser» «Langer» «Langer» «Langer» «Langer»

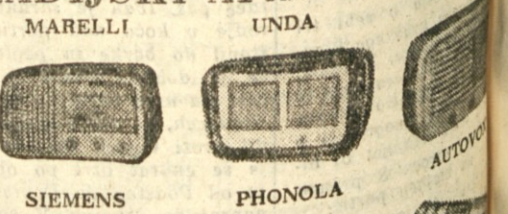

Sestavljena iz najboljšega materiala
Izdelana po najnovejših tehniških od
Izbrana eleganca modelov
Cene ugodne
Popolno jamstvo za 5 let

RADIO SOSS

ELEKTR. APARATI ZA GOSPODINSTVO, LISTE
MONTIRANJE TELEVIJSKIH ANTEN IN AVTOMATSKO
SKIH RADIJSKIH APARATOV TER VSA POPRAVILA

RADIJSKI APARATI

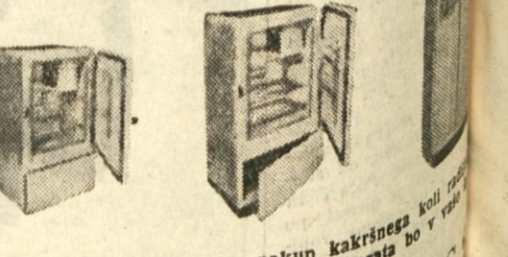
TELEVIJSKI APARATI

ELEKTR. GOSP. APARATI

HLADILNI APARATI

Prodaja na obroke

RADIO SOSS
OPCINE - UL. MONTE RE 4 - TRST
Telefon: trgovina 21-135

Pravljice, pesmice in uganke za naše najmlajše

Bo že poplačano

Zivel je nekoč cesar. V vrto je imel prelepo vrtinico. Vsak dan so mu morali prineseti po en popek. Za to je imel posebnega služabnika. Paziti je moral, da se vrtinici kaj ne zgodi.

Nekega dne je bil služabnik močno utrujen in je zaspal. Medtem odnekoč prileti kobilica in porve vrtinico najlepši popek. Ves žalosten je tekel k cesarju in mu vse povedal.

»Nič ne skrbi, ji bo že poplačano,« ga je tolažil cesar.

Naslednji dan je prišla kobilica zopet na vrtinico. Toda komaj je sedla, pri-
Kjo premolke, ga poprasa teta Rozamunda zdale, da bi jo čez vse pohvalil, reče mu besede take: »Ti povej nam, ki obhodiš bližnje ino daljne kraje,

leti odnekod vrabec in jo požre.
»Nič ne skrbi, mu bo poplačano,« je dejal cesar, ko je slišal za to.

Ko je drugi zopet priletel vrabec iskat kobilice, plane iz višav skobec in odnese vrabca.

»Nič ne skrbi, tudi njemu bo poplačano,« je zopet modroval cesar.

Skobec je bil že prej zelo predrzen. Vsak dan je odnesel služabniku kakaga piščanca. Zato sklene, da ga bo ubil. Počakal ga je in ga utrdel.

»Tudi tebi bo poplačano,« je dejal cesar, ko je slišal za to.

Minilo je nekaj časa. Služabnik se je nekaj pregrešil. Cesar je bil ravno

slabe volje in ukaže naj služabnika pripravi obla-
vijo.

Tik preden naj bi mu odrezali glavo, je služabnik dejal cesarju:

»Nič ne skrbi, ti bo že poplačano! Kobilica jo je skupila od vrabca, vrabec od skobca, skobec od mene, jaz pa od tebe, ti boš pa že od kogas.«

Ko je cesar to slišal, je pozabil na jezo in služabniku odpustil.

Dete in sončni žarki

Sončece, ljubo sončece, se je skrivalo za oblaki. Vsako toliko je kak njegov žarek pokukal na zemljo ter posvetil na travnike, na cvetke, na reko, na jezero, morda na samo morje ter celo na

mlakužo. Da, tudi na mlakužo in tudi ta ga je bila vesela.

Malo detece je gledalo in gledalo sončne žarke, naenkrat si je pa zaželelo, da bi le ujele vsaj enega. Komaj je kak posvetil v njegovo bližino, že je steklo za njim. A zaman: žarek mu je osvetlil ročico, kodrečke ter kar naenkrat izginil.

Detece je postalo žalostno: zakaj, le zakaj ne more ujeti niti enega žarka, vsaj en žarek? Pa si je mislilo:

»O, sonce, sončece, kako si trdo, neumljeno! Toliko jih imaš, prav nešteto jih je, kaj bi res lahko ne dalo vsaj enega, več, vsaj enega, meni?«

Mamica je sledila z ljubimi polnim pogledom svojemu detetu in tedaj je naenkrat začutilo njen pogled, ki ni bil nič drugega kot žarek ljubezni, globoke, resnične, prave ljubezni.

Mamica in dete sta sledilec le domela, da so sončni žarki lepi, pa še kako lepi, res tako lepi, da jih ni moč ujeti. Domela pa sta tudi, da imata v svojih srcih krasne, prekrasne žarke: žarke globoke, nežne ljubezni.

Sončece je ljubilo s svojimi žarki njuni glavi, ker je tudi ono, neškončno in lepo, z občudovanjem motrilo te male, čudne žarke, žarke ljubezni.

V. J. K.

F. PREŠEREN TURJAŠKA ROZAMUNDA Riše S. PAHOR

Ko premolke, ga poprasa teta Rozamunda zdale, da bi jo čez vse pohvalil, reče mu besede take: »Ti povej nam, ki obhodiš bližnje ino daljne kraje,

kje bi neki deklet rasio lepši od neveste ušes? »Bog jo živi gospodično, Bog ji hčere daj enake, tak cveteče, tak sloveče! Bog ji sine daj junake!

Cvet cesarjem zdaj najlepši pod Turjaška roža rase; sestra basetova v Bosni, sonce vse lepote zdanje po vsem svetu razglašena, ako slave glas ne laže,

sama bi vtegnila biti lepši od neveste ušes. Ni nevesti všeč, kar reče, mal' odgovor ji dopade, lica spremeni rdeča, nejevolja jo prevzame,

Ostrovharja pogleda, reče mu iz jeze nagle: »Slišim, da so Bosnjaki v sužnost gnali kristijane, res junakom je sramota, da jih še obklada jarem.

Meč opasi, Ostrovhar! hlapec zberi in tovarše, basetovo izpeljite, sestro, ako kaj velja. Radi dali bodo Turki zanjo naše vam rojake.

VREME Vremenska napoved za danes: Dopolodne precej oblačno, popoldne pa se bo oblačnost zmanjšala. — Včerašnja najvišja temperatura v Trstu je bila 21,5 stopinj; najnižja pa 14,7 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozorjamo vas na sledeče **RADIO**
oddaje: Jug. cona Trsta: 16.00:
Koncert moškega pevskega zbora iz Ospa. Trst II: 21.00:
Wagner: «Mojsi pevci nuemnerski». Trst I: 18.00:
Operna glasba. Slovenija: 18.30: Nekaj Chopinovi
in Lisztovih skladb.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

MEDTEM KO SO PLAČE NEIZPREMENJENE

Po Osrednjem statističnem inštitutu življenjski stroški v stalnem porastu

Ugotovitev se nanaša na 61 občin, ki so središča pokrajin - Splošni državni indeks se je od lanskega do letošnjega junija zvišal za 2, 3 odstotkov

Na podlagi podatkov Osrednjega statističnega inštituta se je splošni indeks cen na debelo v primerjavi z letom 1938, ki ga označujemo z 1, dvignil v mesecu juniju na 52,62, medtem ko je v juniju 1938 znašal 52,50. V mesecu maju letos je indeks znašal 52,92. V primeru z letošnjim majem se je indeks znižal za 0,6 odst., medtem ko se je v primeru z lanskim junijem zvišal za 0,2 odst. Od lanskega do letošnjega junija je indeks surovin padel od 58,01 na 56,17, indeks polidelkov od 50,05 na 49,97, medtem ko se je indeks izdelkov zvišal od 51,22 na 52,22.

V primeru z majem se je najbolj znižal indeks nestrojenj kož, in sicer za 5,0 odst., dalje kovinskih odpadkov za 3,8 odst., vina za 2,2 odst., najbolj pa se je zvišal indeks goveda za 2,9 odst., dalje mleka in mlečnih izdelkov za 1,9 odst., in oljčnega olja za 0,9 odst.

Pričel se je šolski pouk

Za profesorje, učitelje, diake in učence se je pričelo novo šolsko leto. Ponovno se

PO TOLIKIH ČASOPISNIH PROTESTIH

VOJAŠKO UTRDBO NA KORZU na splošno zadovoljstvo odstranili

Bilo je za časa vojne, ko so Gorici zasedli Nemci. V pokrajinski palači na vogalu Korza z Ulice XXIV. maja se je nastanila nemška «Kommandatura» za Gorico. Ker pa je obstajala nevarnost partizanskih vpadov v mestu samem, so se Nemci primerno zavarovali. Rekvirirali so še ostale hiše poleg pokrajinske palače do Senenega trga, kjer so morale tudi nune iz svoje stavbe. Tako je bila cela skupina stavb od Cusolinove garaže vzdolž Korza do Senenega trga po Ulici Randaccio zasedena po vojaških silah. A to ni bilo dovolj. Zeleno ograje okrog teh hiš so bile podrti, na njihovem mestu pa je bil zgrajen dolg in visok železobetonski zid s številnimi linami. Skratka, Gorica je dobila pravo srednjeveško obzidje v sredini mesta.

Vojna je minila, počasi so izginili tudi mnogi njeni sledovi. Najprej so bile odstranjene različne ovire, podrti so bili bunkerji, ki so bili postavljeni v različnih krajih mesta, izginila so protiletalska zaklonišča in začelo se je podirati tudi močno obzidje okrog pokrajinske palače na Korzu. Toda samo začelo in ne končalo. Se prva leta po vojni je bil podrt zid pred pokrajinsko palačo, potem so izginili zidovi pred nekaterimi zasebnimi hišami, pred eno hišo pa je zid ostal s svojo sivino in s svojimi linami. Skratka, ta zid je postal prava «starešina» zanimivosti mesta. Čudno se, da ga niso postavili v turistične prospekte in označili kot starodavno znamenitost. Vsak tujec, ki je prišel v Gorico, se je temu ostanku vojne ču-

Neznatne spremembe voznega reda vlakov

Danes 3. oktobra je stopil v veljavo zimski voznik red vlakov, ki pa za Gorico nima skoraj nobene spremembe. V pošte pride samo zadnji vlak iz Vidma, ki bo po novem urniku odpotoval ob 23.35 s prihodom v Gorico ob 0.09. Ob 0.10 bo odpotoval proti Trzinu, kamor prispe ob 0.36; v Trst pride ob 1.06. Ker pride ta vlak v Gorico po polnoči, nov voznik red je stopil v veljavo 3. oktobra, bo ta vlak vozil po novem voznem redu šele v ponedeljek.

DANES 3. OKTOBRA OB 20. URI

bodo v prostorih DIJAŠKEGA DOMA v Gorici učence srednjih in osnovnih šol nastopile z E. Gobčev mla-

dinsko spevoigro

„Kresniček“

Naslovno vlogo bo pela nižješolka Ivanka Krapež. V ostalih vlogah nastopajo kresnice, cvetice, razne živali, zvezda, luna in sonce. Pisan pravljnični svet, ki bo brez dvoma privabil ne samo najmlajše, ampak tudi odrasle na prireditvi, ki doslej še ni bila izvedena v naših krajih. Se posebej opozarjamo, da bosta prireditvi v izključno korist Dijaške Matice, odnosno v podporo našemu dijaku in zato pozivamo na čimvečjo udeležbo.

Vstop je samo z vabilom, ki se dobi na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1 - tel. 24-95.

OB SINOČNJI DIJAŠKI PRIREDITVI

ZELO LEP USPEH spevoigre „Kresniček“

Sinočnja uprizoritev mladinske spevoigre «Kresniček» v režiji prof. Severja je bila ena izmed izredno uspešnih letošnjih prireditev sploh, poleg tega pa je bila tudi svojevrsna kulturna manifestacija. Če izvajamo neprikladen prostor — igra je bila namreč izvedena v pretni učilnici Dijaškega doma, kjer ni bilo mogoče namestiti dovolj velikega odra — potem zasluži prireditev največjo pohvalo in sicer tako za režisersko, kakor za koreografsko stran. Vse vloge so bile izredno dobro podane. Posebno lepo je odpele naslovno vlogo Kresnička — Ivanka Krapež, ki je ob izgubi svoje lučke vzbudila pravo sočustvanje med gledalci. Niso zastajale kresnice, vile, cvetlice in razne živali, ki so jih upodobile zelo nadarjene mlade pevke in pesalke.

Igra je tako prikupne vsebine, da jo lahko gledajo ne le otroci, ampak tudi starejši ljudje; in prav zaradi te bila sinočnja prireditev zelo obiskana. Skromna dvoranica je nagradila z burnim plaskom.

DEŽURNA LEKARNA: Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini 1 - tel. 24-43; od 8. do 12.30 pa je dežurna lekarna Cristofaletti, Travnik 14 - tel. 29-72.

KINO

CORSO. 15: «Tunika», barvni film. V. Mature in J. Simons.

VERDI. 15: «F.B.I., kriminalna divizija» (Po znanem romanu P. Connyne).

VITTORIA. 15: «Plesala je eno samo poletje», U. Jacobson.

Twrdka GIACOMO VATOVEC nasl.

TRST — UL. TORREBIANCA 19 — TEL. 23-587

Uvoz, izvoz, kolonialno blago, kemikalije, konfekcije. POSILJA DARILNE PAKETE.

TOVARNI PREVOZI

POŽAR ARTEMIO

TRST - Ul. Moreri 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TVRDKA

JOŽEF SILA

UVOZ

IZVOZ

VSAKOVRSNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA

TRST - Ulica F. Filzi št. 23 - Telefon 37-004

AVTOGARAŽA

MEHANIČNA DELAVNICA

STAR

TRST (ROJAN) ULICA MORERI 7

TELEFON ŠTEV. 35-608

FRATELLI NASCIMBENI

SMEROKAZALEC

MEGIENKA IN ŽAROMETI

LUČI ZA SV. TABICE

Signalne luči

UVOZ IZVOZ

Zaloga električnega pribora in nadomestnih delov za avtomobile

TRST - UL. CORONEO 39 - TEL. 24-955

Mizarji podjetniki kmetovalci

Deske smreke, mace, smreke in trati, lesov in tra-

me nudi najugodnejše

CALEA

IRST

viale Sonmino 24

tel. 90-441

MILAN AMBROŽIČ

Elektro-inštalacijsko podjetje - Sprejema vsa popravila in naročila za nove inštalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite našo št. tel. 29-322. SE PRIPOROČAMO!

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TRST - UL. MORERI 7

Telefon št. 28373

Kino na Bpčinah

predvoja DANES 3. t. m. z začetkom ob 16. uri in JUTRI 4. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

«TARZANOV BEG»

Igralci: Johnny Weissmüller - Maureen O'Sullivan

NALIVNO PERO ZASTONJI

STARŠI! DIJAKI! Če boste nabavili šolske potrebšline v Papirnici-tiskarni U. BERNARDI

v Ulici Mazzini 44 (v neposredni bližini Trga Goldoni)

boste dobili v dar dobro nalivno pero.

VSE ZA SOLO PO NAJPRIMERNEJSIH CENAH

Nalivno pero BERNUM je najboljšje: zadržano za dobo enega leta — CENA 1000 LIR.

Za vsak tudi najmanjši nakup BOSTE dobili bon in ko boste zbrali podobnih bonov v skupnem znesku 1500 lir, boste dobili v dar DOBRO NALIVNO PERO.

KMETJE VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

TRST - UL. MILANO 18

TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

S. KENNEDY Bil sem s Ku Klux Klanom

«Tu, stric,» je rekel ter potegnil iz žepa deset dolarjev. «Zdi se mi dober nigger — vzem to in si kupi drugega mezza».

Starac je tiho pogledal denar, ki ga je nestrpni Nočni sokol vrget v jarek.

«V nesreči, ki me je doletela, mi deset dolarjev ne zaleže,» je rekel starček. «Sarah me stane 50 dolarjev in take kot je ta, je ni na svetu. Razen tega je moj voz polomljen in moj letni predelek bombaža leži v blatu».

«Preklet ti in tvoj mezež!» je ostro rekel Nočni sokol. Se pripomni in vzel nazaj denar. Očistil ga je blata in vtaknil v žep. «Če rečeš poltelji le eno besedo o tem, kdo je zadel ob tvoj voz, bodo to tvoje zadnje besede».

Vrnil se je v avto in odhitel v noč ter pustil starca v jarku, da je lokal ob svojem mrtvem mezzu.

«Vrag ga vedi, česa so se zadnje čase nazvali ti niggerji,» se je pritoževal Nočni sokol. «Ničesar ne cenijo, kar jim nudim. Sicer pa je še bolje, da ni vzel dolarjev. Jaz bi se verjetno moral zelo borbati, da bi jih dobil nazaj iz Klanovega podpornega sklada».

Ko sem se spominjal besed Nočnega sokola, da bi bilo treba vzeti tega črna zata, «da bi se dečki pozabavali,» sem se prestrašil, ali ni morda menil pripravljeno to, da jim služim v zabavo, in sicer za bičanje ali še kaj hujšega. Če ni bilo nič drugega jasno, je bilo jasno vsaj to, da smo na poti h kraju, kjer se bomo sestali z drugimi klanovci.

KLANOVCI PRI POLICIJI

«Če ne pohitimo, bomo pozni,» je rekel Nočni sokol in pognal avto z brzino 160 km na uro. Ko sem pogledal nazaj, sem opazil, da nam z veliko naglico sledi avtomobil.

«Kaj menite, ali nas ni morda oni nigger že izdal in so nato po radu naročili, naj nas ulove?» je pripomnil Slim. «Ne skrbi,» je poln zaupanja rekel Nočni sokol in začel nekoliko počasneje voziti.

Politijski avtomobil nas je kmalu dohitel. Nekaj časa je vozil vstric z nami in nato odbrl dalje ter s sireno daljal znak tudi rdečim svetilkam.

«Vedel sem, da bo tako,» je rekel Nočni sokol in pri tem se bolj pognal v oblaku prahu za policijskim avtomobilom. «To so naši bratje klanovci od policije, ki nas spremljajo. Zaradi majhnega incidenta na cesti se nam ni več bat. Pravi smo že na področje občine Rockledge. Samo že med prijatelji in se nam ni bati zakona».

Ko smo pustili za seboj neki ovinek, sem se zelo slabo počutil. Moje oči so v daljavi zagledale velikanski ognjen kralj, ki se je zdel, kot bi visel visoko pod nebom.

Verjetno večjeje goreč križ po nebu z letalom, sem pomislil. «Ali mi lepo?» je ponosno vprašal Nočni sokol. «Da, Klan prestraši vse nigerje na dve sto kilometrov od Kammiti sem ves dan, da sem spravil vrce bencina na vrh planine».

Sedaj sem vedel, kam gremo. Gremo nasproti Kammiti planini, kjer so ognjeni križi leta 1915 označevali velikanski modernega Klana in kjer so se od tedaj vršila tradicionalna Cesarstva zbivanja. To pomeni, da bodo nocojšnji dogodek vsekakor nekaj več kot samo nekakrj krajevni sprejem.

Cim bolj smo se približevali, tem ostreje smo videli vsekanske obrise križa, ki je gorel na nebu. Pripeljali smo se v majhno vas, kjer so bile ulice vse obzajene. Pomolali smo glavo in pogledal okrog. Križ, ki ga sestavljajo med seboj povezani vrh z bencinom v enakih razdaljah na vrhu planine, je najmanj tri sto metrov visok.

(Nadaljevanje sledi)

NAROCNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900 polletna 1700, celoletna 3200 lir, Fed. ljud. repub. Jugoslaviji: Izvod 20, mesečno 210 din.

Postni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska. Drž. založba Slove.

nije, Ljubljana Stritarjeva 3-1, tel. 21-928 tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 604 . T . 375 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ — Trst

odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 5 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 24-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANKISKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak dan vsilne v štiri in stolpe trgovski 90 finančno upravnih 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak dan štiri in stolpe 20, vse vrste oglasov po 25. din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružni Gorica Ul. S. Pellico 1-1 Tel. 33-82 — Rokosni se n' vračajo